

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 3. novembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 126.

Začasni gospodarski svet pri trgovinskem ministrstvu.

Vsi pridobitni krogi se že oddavno živahno interesirajo za vprašanje osnovanja gospodarskega sveta. Pridobitni moramo, da rešitev tega vprašanja ni lahka, zato se tudi nismo čudili, da se je že nekoliko poizkusov izjalovilo. Sestava, vzdrževanje in drugi bistveni momenti pri osnovanju tega prevažnega gospodarskega telesa, so tvorili ob vsakem razgovoru velike sporne točke, ki so doslej onemogočale pravilno rešitev tega vprašanja. Po poročilih, ki prihajajo iz Beograda, se zdi, da je stopilo vprašanje zopet v ospredje. Izdelan je načrt, ki bo predložen v razpravo in odobritev. Tudi ta rešitev ni najboljša, pripomniti bi bilo marsikaj. Toda pustili bi vse še tako velike hibe, da bi le že enkrat prišli do ustanove, ki bi se za gospodarsko zakonodajo brigala, ki bi tu pa tam opozorila vlado, da mora država brez urejenega gospodarstva propasti. Potrebna nam je institucija, ki bo pri vseh gospodarskih naredbah vlade sodelovala, da se že enkrat odpravi sistem, po katerem delajo gospodarske zakone in uredbe vsi, samo ne gospodarji. Ta sistem, ki je značilen za naše razmere, je prava prav naša nesreča. Zato pozdravljamo vsak korak, ki vodi k realizaciji načrta za osnovanje gospodarskega sveta, pa naj si bo ta korak še tako šepav.

Edino kar ne moremo preboleti v novem načrtu, je način sestave. Beograjske zbornice imajo po načrtu v tej instituciji tri člane, zagrebška dva, sarajevska dva, ljubljanska pa samo enega. Zakaj tako preziranje? Mar naj bo Slovenija samo pri dajatvah na naj prvem mestu, sicer pa naj bo pri uživanju pravic daleč za drugimi pokrajini? Zeleli bi, da se to omalovaževanje našega gospodarstva popravi in da se nam da v gospodarskem svetu vsaj tako besedo, kot jo imajo gospodarsko manj razviti kraji. Apeliramo na naše poslance, da se za zadevo zavzamejo dokler je še čas.

Finančni odbor bo na temelju tozadnih pooblastil v finančnem zakonu vzel v razpravo predlog uredbe o sestavi začasnega gospodarskega sveta pri trgovinskem ministrstvu. Ta uredba se glasi takole:

Člen 1. Pri trgovinskem ministrstvu se ustanovi začasen gospodarski svet, ki ima nalogo, da na zahtevo resornega ministra poda mišljenje in stavi predloge o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na gospodarsko, socialno in finančno politiko.

To nalogo bo gospodarski svet izvrševal na ta način, da bo na zahtevo posameznih ministrov ali iz lastne iniciative izdelal, sodeloval, dajal mnenja in stavljal predloge o zakonskih načrtih, uredbah in pravilnikih in ostalih ukrepih gospodarske, socialne in finančne politike.

Člen 2. Člane gospodarskega sveta postavlja trgovinski minister in sicer:

1. 15 članov na predlog trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic, tako da bo zastopana vsaka zbornica, in sicer trgovska, obrtna in industrijska zbornica v Beogradu dobi vsaka po enega člana, Trgovska zbornica v Zagrebu dobi tri člane, enega za trgovino, enega za industrijo, enega za pomorstvo; sarajevska zbornica dobi 2, za obrt in za trgovino, ostale zbornice dobe vsaka po enega.

II. Enega člana na predlog centralne industrijskih korporacij v Beogradu.

III. Enega člana na predlog združenja rudarskih podjetnikov v Beogradu.

IV. Po 1 člana na predlog združenja bank in zveze denarnih zavodov in zavarovalnega društva v Zagrebu.

V. Po 1 člana na predlog glavne združne zveze v Beogradu, glavne zveze srbskih zemljoradniških združenj v Beogradu, zveze hrvatskih zemljoradniških združenj v Zagrebu, Združne zveze v Ljubljani in Zveze zemljoradniških združenj v Sarajevu.

VI. Enega člana na predlog osnovnega tajništva delavske zbornice v Beogradu.

Poleg teh članov lahko ministri za trgovino, za finance, za železnice, za pošto, kmetijstvo, gozdarstvo, socialno politiko in agrarno reformo delegirajo po enega člana, svojega zastopnika v gospodarski svet, ki bo pri delu gospodarskega sveta sodeloval enakovrno z ostalimi člani.

Člen 3. Za člane gospodarskega sveta se lahko imenujejo državljani kraljevine SHS, ki uživajo vse gospodarske in politične pravice. Člani se postavljajo za eno leto.

Člen 4. Mandat članov gospodarskega sveta preneha v slučaju državljanjskih in političnih pravic in z ostavko. — Vsako, na katerikoli način izpraznjeno mesto se mora v teku enega meseca spopolniti na čin, katerega je zavzemal izstopivši član. Mandat novoimenovanih članov preneha istotako, kakor mandat istega, na katerega mesto so stopili.

Člen 5. Članstvo v gospodarskem svetu je častna dolžnost. Člani gospodarskega sveta imajo brezplačno vožnjo na državnih železnicah ob prihodu in odhodu, kadar potujejo na poziv trgovinskega ministra na sejo sveta.

Člen 6. Gospodarski svet se bo sestajal na poziv trgovinskega ministra po potrebi v Beogradu.

Člen 7. Sejam predseduje trgovinski minister. V slučaju njegove odsotnosti kateri uradnik njegovega ministrstva, ki ga odredi trgovinski minister.

Člen 8. Sejam gospodarskega sveta lahko prisostvujejo samo člani. Izjemoma pa lahko prisostvujejo ali samo s pravico govora, pa brez glasovalne pravice:

1. Delegati posameznih ministrstev, ki jih ministri določijo.

2. Strokovnjaki, ki jih določijo ministri ali svet sam.

Člen 9. Vsi sklepi se napravijo z večino navzočih članov. Posebna mišljenja pa se priložijo poročilu ali zapisniku, ki se pošlje ministrstvu.

Člen 10. Dnevni red določa trgovinski minister in ga mora pravčasno sporočiti članom sveta. Inicijativni predlogi posameznih članov se morajo predložiti trgovinskemu ministru, ki jih stavlja na dnevni red prve prihodnje seje, če so se mu predložili najmanj 10 dni preje, nego se je sklicala seja. Izjemno pa lahko po sklepu gospodarskega sveta in po pristanku predsedujočega seja tudi sklepa o predlogih, ki niso na dnevnem redu, in sicer šele takrat, ko je dnevni red izčrpan.

Člen 11. O delu seje se vodi zapisnik, ki se objavi, razen v slučaju, če se v njem nahajajo državne tajnosti. V tem slučaju se ne objavi ali vsaj tisti del ne, v katerem se nahajajo tajnosti.

Člen 12. Če se pokaže potreba, lahko gospodarski svet iz svoje srede iz-

voli odbor za proučevanje vprašanj in odredb, ki v določenem času predloži plenumu svoje poročilo.

Člen 13. Za izvrševanje upravnih poslov skrbi trgovinski minister.

Člen 14. Ta uredba stopi v veljavo, ko se objavi v Službenih novinah. Trgovinski minister bo ukrenil vse potrebno, da se člani čimprej izvolijo, najkasneje v roku enega meseca.

Fr. Zelenik:

Kaj še?

Moja članka o poravnalnem postopanju so odobrvali odlični trgovci. Številna odobranja, ki sem jih slišal, dokazujejo, da naše trgovstvo prav dobro čuti in ve, kako zastarelo je konkurzno postopanje in kakšne škode vsemu trgovstvu. Konkurzno postopanje se vleče kot jetika, zato pa pohlepno žre aktiva, da ne ostaja za upnike ničesar. Strokovno časopisje se je že leta pred vojno borilo za moderniziranje konkurznega postopanja, zahtevalo takih uredb, po katerih bi se zadeva hitro rešila in z malimi troški. Državni oblasti se ni mudilo, zato so pa bile zahteve trgovskih krogov brez uspeha. Še le vojna nam je prinesla poravnalno postopanje, katero je potem naša narodna skupščina kratkoma odpravila. Kakšne sile so bile na delu, ne vem.

V roke sem dobil sodni akt, ki je poziv na založitev predujma za troške. V neki konkurzni zadevi predlaga konkurzni upravitelj, da se konkurz ustavi, ker imovina ne zadostuje za kritje stroškov konkurznega postopanja.

Sodišče pravi, da se bo konkurzno postopanje nadaljevalo le, ako konkurzni upniki položijo predujem za kritje stroškov v znesku 10.000 Din.

Baje so še neke stelaže in nekaj drugega na prodaj, toda vrednost vsega je tako malenkostna, da treba dodati še 10.000 Din, da bi se krili troški prodajanja v konkurznem postopanju itd. Tedaj k itak že izgubljenemu denarju naj upniki dodajo še precejšen znesek, samo da se bo brezuspešno konkurzno postopanje lahko nadaljevalo.

Prezadolženec oziroma skupina upnikov je predlagala, da upniki kratkim potom sami likvidirajo in razprodajo trgovino ter so računali, da bi prišlo na upnike 25% terjatve. Name-ra se ni posrečila in sedaj upniki ne bodo dobili ničesar, pač pa bi naj dodali še nekaj, da bi bili troški konkurznega postopanja kriti.

TRGOVINSKA POGODBA Z GRČIJO.

Glasm poročil iz Aten bo v prihodnjih dneh podpisana nova jugoslovnsko-grška trgovinska pogodba. Za Jugoslavijo bo podpisal pogodbo jugoslovnski poslanik Tihomir Popović, za Grčijo pa zunanji minister Mihalokopules.

* * *

NAREDBA O PRODAJANJU DEVIZ.

Zaradi pravilnega in enotnega postopanja ob obračunavanju izvoznih deviz je odredil gospod minister za finance, da morajo obračunavati pooblaščenec banke svojim komitentom - izvoznikom prodajanje deviz v zmislu člena 19. pravilnika o reguliranju prometa z devizami in valutami po originalnem tečaju, ki ga dosežejo za eno tretjino, ponujeno Narodni banki, in za dve tretjini, prodani na borzi, po odbitku običajne provizije.

Misli k reorganizaciji naše konzularne službe.

V številkah »Trgovskega lista« z dne 15., 18. in 20. oktobra t. l. so bile priobčene zelo pomembne in temeljite pripombe, ki jih je poslala Zbornica TOI konzularnemu odeljenju ministrstva zunanjih del v svrhu upoštevanja pri sestavi novega konzularnega pravilnika.

Po njih bi naj imela informativna služba naših konzulatov za cilj:

1. evidenco medsebojnega trgovskega prometa in tozadevnih odredb;
2. izčrpana gospodarska poročila in
3. ekonomsko propagando v inozemstvu.

Izvedba navedenega gospodarsko-političnega programa pa zahteva globoko strokovno kvalifikacijo konzularnega uradništva. Ta moment je naglasil »Jugoslovnski Lloyd« z dne 26. oktobra t. l., štev. 247, in je gotovo od velike važnosti. Pri nas je namreč običaj, da se zahteva za konzularno službo ista kvalifikacija, kakor za diplomatsko. Vendar obstoja med obema bistvena razlika. Diplomatska zastopstva morajo stremeti predvsem za tem, da goje in varujejo dobre politične odnose, naloga konzulatov pa je, pospeševati koristne gospodarske vezi med posameznimi državami. Iz te opredelitve dela jasno sledi, da je potrebna za slednje temeljita gospodarska, odnosno trgovska izobrazba, ki tvori predpogoj vsakega uspešnega konzularnega dela. V Avstriji imajo posebno konzularno akademijo, ki naj vzgaja dobro kvalificiran naraščaj za konzularno službo. Pri nas je ni, pač pa imamo v Zagrebu v mnogem slično visoko trgovsko šolo, ki je enakovrno univerzam in ima pravico podeljevati doktorsko čast. Izvrstni absolventi te šole bi se morali predvsem upoštevati za konzularno službo. Ni namreč samo zadosti, da država ustanavlja razne visoke šole, temveč njena dolžnost je tudi, da nudi absolventom zakonito možnost primerne zaposlitve v državnih službah. Absolventi visokih trgovskih šol morajo čestokrat po bankah in privatnih podjetjih voditi knjigovodstvo in korespondenco, opravili, ki jih more uspešno vršiti tudi inteligenent absolvent nižjih trgovskih šol. Po svoji fakultetni strokovni izobrazbi bi spadali v oddelke trgovinskega in finančnega ministrstva, upoštevati pa bi se morali predvsem tudi za konzularne službe, ki imajo zanje dovolj gospodarske in jezikovne naobrazbe. Na konzulatih sede dostikrat ljudje brez vsake strokovne kvalifikacije, ki so prišli na ta mesta potom krivične protekcije in ki obstoja njihov posej v tem, da vidirajo potne liste in pišejo slaba konzularna poročila. Pravica in interes države zahtevata, da se vsakemu in le onemu, ki razpolaga s potrebno strokovno kvalifikacijo, nudi možnost zaposlitve v konzularni službi in da se izključi vsak moment protekcije, ki hoče vrniti na najvažnejša mesta, ki od njih v veliki meri odvisi gospodarski napredek, nekvalificirane ljudi. Pripomniti je še, da bi se morali tudi pri podeljevanju nižjih pisarniških mest ozirati predvsem na naše lastne ljudi, ne pa, da se najdejo na konzulatih mnogokrat kot uradniki tuji državljani, ki niti ne obvladajo našega jezika.

Ko se že razpravlja o reorganizaciji naše konzularne službe, pa bi se morala posvetiti še posebna pažnja izseljeniški službi, ki naj čuva nad oni-

mi bednimi trpini, ki jih domovina ni mogla zaposliti doma, temveč so morali v tujino iskati si vsakdanjega kruha. Na Vestfalskem se nahaja približno 60.000 slovenskih rudarskih rodbin, ki je nad njimi poverjena evidenca in skrb našemu konzulatu v Düsseldorfu. V Franciji pa jih biva v okrajih Pas de Calais in Meurthe-Moselle nad 10.000, ki nimajo v svoji sredini nikakega zastopnika. Pri poslaništvu v Parizu obstoja sicer poseben izseljeniški komisariat, a ta je preoddaljen, da bi mogel tako brzo in uspešno poslovati, kakor to zahtevajo v nešteti slučajih delavski interesi. Ko je preteklo leto obiskala posebna delegacija delavske zbornice za Slovenijo francoske premogokope in železornudnike, da študira delovne prilike v svrhu zaposlitve slovenskih brezposelnih rudarjev, je mogla na licu mesta ugotoviti nešteto pritožb v zadevi poslovanja našega pariškega konzulata. Tak izseljeniški konzulat bi spadal v Metz ali Aarras, kjer jih imajo že Italija, Poljska, Češkoslovaška itd. Njegova naloga obstoji v tem, da je v stalnih stikih z delavskimi kolonijami, vrši vse potrebne intervencije pri oblastih in zasebnikih, preskrbuje delavcem hitro vse potrebne dokumente, jih podpira pri snovanju izobraževalnih in podpornih društev, sploh stori vse, kar more ekonomsko, kulturno in socialno dvigniti delavca.

Ustanovitev takih izseljeniških konzulatov in sploh posvečanje izčrpne pozornosti vsem izseljeniškim problemom je nujna naloga države, ki se zaveda, da tvori delovna sila najjačje aktivno postavko vsakega narodnega gospodarstva.

Razvoj jugoslovanske tekstilne industrije.

Beremo: Jugoslovanska tekstilna industrija, zlasti bombaževa industrija, v svojem razvoju stalno napreduje. Domača produkcija krije danes že tretjino potrebe. Strokovnjaki cenijo produkcijo pri sedanji polni zaposlenosti na 50 do 60 milijonov stotov.

Uvoz bombaževih tkanin je znašal:

	v tonah	v milijonih dinarjev	% vsega uvoza
1922:	12.162	1.194	18,5
1923:	15.687	1.750	21,1
1924:	15.046	1.505	18,3
1925:	15.681	1.377	15,7
1926:	12.827	1.058	13,9

Rekordno leto po vrednosti in po odstotkih vsega uvoza je bilo leto 1923; od tedaj naprej gre tako absolutna številka vrednosti kot odstotna številka uvoza stalno nazaj, v odstotkih od 21,1 na 13,9. Ker se domača poraba gotovo ni znižala, sklepamo na toliko večjo domačo produkcijo. Zlasti močno je nazadoval import šivanega blaga. Leta 1922 je znašal še 395 ton v vrednosti 64 milijonov dinarjev, lani pa samo še 114 ton v vrednosti 26

milijonov dinarjev. Nazadoval je tudi uvoz nogavic in rokavic.

Razvoj domače tekstilne industrije se pozna tudi na pomnoženem uvozu surovega bombaža in preje.

Uvoz surovega bombaža je znašal:

	v tonah	v milijonih dinarjev	% vsega uvoza
1922:	4.159	91,5	1,5
1923:	4.554	91,1	1,2
1924:	4.969	157,6	1,9
1925:	5.758	173,5	2,0
1926:	6.893	165,8	2,2

Tudi uvoz preje se je zelo dvignil. Znašal je:

	v tonah	v milijonih dinarjev	% vsega uvoza
1922:	4.733	212	3,5
1923:	5.585	337	4,4
1924:	6.595	415	5,1
1925:	7.754	397	4,5
1926:	7.606	343	4,5

Ne samo gledati zmeraj prav samo na zadnje leto, temveč na zadnja leta sploh, in vidimo, da zelo veliko preddiva uvažamo, čeprav delajo naše predilnice v dvojnih posadnih.

Ugodni razvoj predilne industrije se javlja tudi v močnem uvozu tekstilnih strojev. Nerodno je, da se pričinja tozadevna ločena statistika šele v drugi polovici leta 1925. Takrat smo uvozili za 3.247.000 dinarjev statev, v lanskem letu za 11.442.000; predilnih strojev za 2.182.000 in za 3.077.000 dinarjev itd. Ves uvoz strojev v drugi polovici leta 1925 je bil težak 1.586 ton in smo dali zanje 20.268.000 Din, lani smo pa v vsem letu uvozili 4.093 ton tekstilnih strojev v skupni vrednosti 56.242.000 dinarjev.

POJASNILO O OCARINJENJU STEKLENIH OPEK OB UVOZU.

Na vprašanje, kako naj se ocarinjajo steklene izdelke razne oblike, ki se vtičkajo v stene, da se prepušča svetloba v prostore, in ki jih zaradi tega tudi nazivljejo steklene opeke, dajem na podstavki člena 23. v predlogu zakona o občini carinskih tarif in po zaslišanju carinskega sveta to-le pojasnilo:

Taki izdelki se morajo ocenjati po tar. št. 512. uvozne carinske tarife kot kocke, za katere ni smatrati samo omih izdelkov, ki imajo pravilno geometrično obliko kocke, ampak tudi one vseh drugih oblik (navadne opeke, paraleloepeda, ovalne, polovalne itd.), ki so jim po debelini najpodobnejši in ki se zato, da se prepušča svetloba, uporabljajo za pokrivanje streh, teras, alej na steklenih vrtovih ali za vzdovanje v stene. Ti izdelki, ki jih je smatrati za kocke in ocarinjati v tarifnem zmislu kot take, najsi se imenujejo kakorkoli, smejo biti opremljeni na poedinih ali na vseh straneh s krajšimi in daljšimi profili, pa tudi po vsej dolžini poedinih ali vseh strani, ki jim služijo edino ali za lažje odtekanje vode ali za to, da se svetloba lomi in čim bolj razširja, ali za lažje ali pravilnejše vtičkanje ali vzdovanje, ki pa se v tarifnem zmislu ne smatrajo za okrasne reliefe.

Za okrasne reliefe iz te tarifne številke se smatrajo okraski, ki predstavljajo krajine, ljudi, ptice, živali, drevesa in druge predmete kakor tudi njih poedine dele, ki pa vendarle sestavljajo celoto, kakor: glave, cvetice, listi itd.

POSLOVANJE PRI CARINJENJU IZVOZNIH POSILJK.

V sporazumu z generalno direkcijo carin je poštno ministrstvo izmenjalo člen 30. poštocarinskega pravilnika, in sicer tako-le: Pošiljke za izvoz (z blagom domačega izdelka ali iz prostega prometa kraljevine) se lahko predajajo na vseh poštah kraljevine. V krajih, kjer so carinarnice, preskrbe izvozne carinje po pošteljatelj samih in predajo potem pošti že ocarinjene in plombirane pošiljke. V krajih, kjer ni carinarnic, sprejemajo izvozne pošteljke ondote pošte in jih odpravijo na najbližjo pošto, kjer je carinarnica. Pošte, pri katerih se pošteljke carinijo, morajo carinarnici plačati v imenu pošteljatelja vse potrebne carinske pristojbine. Pomniti je, da so izvozne paketi z blagom domačega izdelka po večini carinskih pristojbin prosti in da zaračunavajo carinarnice za te pakete samo kaldrmino in poslovne pristojbine, ki znašajo po navadi za en paket 4 Din, za dva paketa 6-75 dinarjev, za tri pakete 9-50 Din in tako dalje za vsak paket od istega pošteljatelja na istega adresata še po 2-75 Din. K tem pristojbinam je treba prišteti še kolkovino za carinsko priznanico v znesku 5 Din in pristojbino za obvestilo v znesku 1 Din, tako, da mora stranka plačati za en paket 15 Din, za dva paketa 22-75 Din, za tri pakete 30-50 Din. To poslovanje jestopilo v veljavo 1. novembra 1927.

POKRAJINSKI GOSPODARSKI SVETI V ITALIJI.

V bližnji bodočnosti se bodo odpravili še zadnji ostanki prejšnjih oficijelnih gospodarskih organizacij in na njih mesto bo stopil za vsako pokrajino gospodarski svet, katerega ustanovitev se nahaja v teku. Tudi ta reforma ima, kot vse prejšnje na gospodarskem polju, namen, ojačati fašistovski položaj in uvrstiti vse gospodarske sile naroda v stranko. Zato bo vsakemu pokrajinskemu svetu predsedoval prefekt, namestnik predsednika pa mora biti vedno pokrajinski strankin tajnik. Uradni komunikacije pravi, da bodo funkcije pokrajinskega gospodarskega sveta samo tehnične značaja, v čimer se bodo v glavnem razlikovale od delokroga različnih stanovskih sindikatov, ki imajo juridično funkcijo zastopati interese svojih stanovskih članov. Pokrajinski gospodarski svet je torej nekaj tehnični organ pokrajinske vlade, t. j. prefektov, v izvajanju gospodarske politike, ki se tiče samo dotične pokrajine, t. j. ima v glavnem nalogo, opazovati razvoj gospo-

garskega življenja province, študirati možnosti razvoja v poljedelstvu, industriji, trgovini itd. ter staviti vladi predloge v tem smislu. V podrobnostih spadajo v njegov delokrog sledeče funkcije: Ima staviti predloge za nove odredbe gospodarskega značaja, ustanavljati profesionalne šolske zavode, delovati kot lokalni organ za statistiko, sestaviti arbitralni sod v civilnih trgovskih pravnih, izdajati higijenične odredbe (malarija, živalske in rastlinske bolezni), voditi različne gospodarske razstave in sejme, sestavljati uradni cenik o tržnih cenah, voditi register upisov in izbrisov trgovskih tvrdk i. d.

PREVEČ TRGOVIN V ITALIJI.

Vprašanje prilagoditve cen obnovljene vrednosti lire, kvoti 90, je še vedno na dnevnem redu. Predvsem velja to za cenovno blago v razprodaji na drobno. Kompetentni krogi naglašajo, da so te cene še vedno visoke, ker je preveč trgovin, preveč posredovalcev med proizvajalci in konsumenti. Vlada je radi tega poslala pristojnim oblastvom navodila, s katerimi jih opozarja na ukaz in okrožnice, katerih namen je omejiti število trgovin. Odslej se nova dovoljenja za trgovine ne bodo več izdajala, razun v slučajih nujne in resnične potrebe.

žrebanje loterije

Društva »Trgovska akademija« v Ljubljani se je na željo številnih naročnikov srečk, ki so zamudili termin 27. oktobra, prelozila neprekljčno na 5. decembra. Prodaja srečk v trafikah, trgovinah in zadnji rok za plačilo do 1. decembra. Pri društvu naročene srečke se pošiljajo naročnikom samo proti plačilu. Srečka 10 Din, dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din.

Ljubljanska borza.

Tečaj 2. novembra 1927	Povpr. ševanje Din	Ponudb. Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13'555	13'585
Curih 100 fr.	1094'—	1097'—
Dunaj 1 šiling	8'—	8'03
Newyork 1 dolar	56'65	56'85
Praga 100 kron	168'—	168'80
Trst 100 lir	309'25	311'25

Trgovina.

Eksportni živalski trgi v Rumuniji, katere že dolgo časa pripravljajo, bodo pričeli obratovati v novembru. Trgov bo šest, vsak bo dobil poseben veterinar in carinski urad, in bo mogoče odposlati živino takoj in direktno. V Crnovicah in v Vel. Varadu se bo vršil trg vsak ponedeljek, v Kljuju in Aradu vsak petek, v dveh drugih mestih v sredo in četrtek. V Pitestiju bo pa vsako soboto poseben trg za preskrbo glavnega mesta Bukarešte z mesom. Dovož živine na te trge bo olajšan s cenejšo voznino.

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Vendar bo za prekoračenje statutarnega področja smatrati, če nepolitichno društvo, ki ima po pravilih zastopati le varstvo stanovskih interesov (trgovskih, obrtnih, industrijskih) aktivno in s protesti, (napadi na volilne komisije itd.) posega v volilno borbo, če kritizira ali obsoja način, da in kako je zakonodajala ali ministrstvo izdalo kak zakon ali uredbu glede političnih, predvsem volilnih pravic dotičnega sloja, če se vrše v društvu predavanja ali pesmi z ostro politično tendenco, če društvo v tem pravcu na zunaj nastopa z shodi, izleti in agitacijo tudi med nedruštveniki, če prireja izobraževalno ali sportno društvo obletnice političnih dogodkov, jih slavi ali obsoja, če izreka poslancem ali javnim funkcionarjem radi določnega političnega dejanja priznanje ali grajo, če proglašuje osebe za častne člane z iz-

recnim pozivom na njih politično pripadnost, če razpošilja izrazito politične časopise itd.

Prekoračenje pravil pa je tudi dano, ako društvo menja svoje ime, svoj sedež, ustroj, si prideja nove namene in se poslužuje novih sredstev za dosego društvenih ciljev, ne da bi spravilo pravila v sklad s temi novimi prilikami. Tu je poleg kazenskih določb § 102 srbsk. kaz. zak. dano jamstvo, da bo društvo z vsako spremembo svojega delovanja, spremenilo tudi pravila in to po predpisih prijavi društvenemu oblastvu.

Društvo torej v vsakdanjem gospodarskem prometu ni tako svobodno kakor poedinec; ono še ne sme kupovati in prodajati knjige, točiti pijske, graditi pota, prirejati gledališke igre, čeprav si je za vse to izposlovalo potrebno posebno dovoljenje upravnih ali policijskih oblastev, da, ono ne sme vršiti sploh nikakega posla in dejanja, ako nima ta dejanja in podjetja vnešena v svoja pravila, sicer zagreši prekoračenje pravil.

Prekoračenje pravil pa mora društvo odnosno njegovi za dotični akt upravičeno delujoči in zanj odgovorni činitelji zakriviti bodisi s svojim aktiv-

nim delovanjem ali pasivnim zadržanjem. Društvu je torej prištevatil le taka dejanja njegovih činiteljev, ki jih vrše ali opuste v tej lastnosti kot predstavniki društva, in najsi so za to preje izvoljeni ali ne. Zato se prištejuje društvo vloge na oblastva, ki so podpisane od statutarne predstavnikov, demonstrativne izjave odbora, a tudi protistatarne, kaznive ali protizakone izjave, predavanja, govori, protesti itd. posameznih društvnikov ali povabljenih gostov na društvenih zborovanjih, če se jim društveno vodstvo pravočasno ni uprlo, jih ni zavrnilo, marveč pripustilo. Tu jamči društvo torej tudi za pasivno zadržanje svojih predstavnikov (§ 17, odst. 2 društvenega zakona).

Ni pa prištevatil društvu dejanj njegovih članov, če so se izvršila izven okvira društvenih naprav in prireditelj, n. pr. udeležbo nekaterih članov pri zborih inozemskih društev in njih demonstrativno vedenje napram državi, če je ustanovljeno, da ti člani po pravilih sploh niso mogli društva pravilno zastopati, ali če je podal načelnik izjavo, ali izvršil dejanje, za katero je bil le odbor pristojen, ali odbor storil sklep, ki je spadal v pristojnost občnega zbora.

Pojem »prekoračenja statutarnega področja« kot pogoj za uradni razpust društva je torej strogo tolmačiti. Prekoračenje statutarnega področja ni istovetno s kršenjem pravil. Pri »prekoračenju« predstavlja zakon nekaj, kar je več, kar je preko pravil, pri kršenju gre le za krivično razlago ali uporabo veljavnih navzočih pravil. Kršitev pravil je podana, če se član neopravičeno izključi, če se odborova seja ali občni zbor vršita, čeprav sta bila napačno sklicana in nesklepčna, če proglašuje predsednik koga za izvoljenega, čeprav ni dobil potrebne številke glasov, če predsednik izključi ali ne pripusti rednih članov k društvenim zborovanjem itd.

Take kršitve ne zadostujejo za razpust društva iz naslova prekoračenja statutarnega področja. Zato upravnega oblastva tudi niso v nobenem primeru pristojna ali upravičena razsojati o pritožbah radi takih kršitev, čeprav bi se hotela v njih uveljavljati protipravnost ali protizakonitost napadenih društvenih ukrepov. Ti ukrepi, čeprav protipravni ali nezakoniti, še ne zadostujejo, da napravijo celo društvo kot tako za protipravno ali protizakonito.

(Dalje prih.)

Zunanja trgovina Ogrske. Zadnji izkaz ogrskega Statističnega centralnega urada kaže nadaljni neugodni razvoj ogrske zunanje trgovine. V prvih treh četrtletjih letošnjega leta je znašal uvoz 835 milijonov pengö, izvoz pa samo 559 mil. pengö, tako da preostane pasivnost 276 milijonov pengö, dočim je znašala lani ob istem času 82 milijonov pengö. Najbolj je narasel uvoz bombaževе tkanine ter uvoz premoga in papirja zlasti iz Češke.

Industrija.

Konkurenca v industriji žice na mednarodnem trgu je sedaj zelo huda, ker ne obstoja več ne mednarodna zveza in tudi ne nemška organizacija za domačo prodajo. Avstrijska in čsl. industrija žice sta začeli na nekaterih trgih konkurirati zlasti z angleško industrijo, ki je cene zelo znižala, in sta tudi oni nastavili bojne cene. Avstrijsko - čsl. obrati prodajajo tovrstno blago tudi v Turčiji in na prekmorske trge (Indijo, Egipet, Ameriko itd.), kjer morajo računati z angleško konkurenco. Na Nemškem so se obnovila pogajanja za vzpostavitve prejšnje prodajne organizacije. Ko bo to v redu, bodo zopet mislili na mednarodni kartel.

Mednarodna zveza svile. Na podlagi sklepov milanskega svilenega kongresa so ustanovili sedaj mednarodno zvezo svile (Union Internationale de la Soie) s sedežem v Parizu. Ustanovili so zvezo industriji svile iz Francije, Italije, Švice, Nemčije, Anglije, Čsl., Ogrske in Španske. Pristopile bodo tudi Japonska, Filajnska in ameriške Zedinjene države. Za predsednika zveze je za prvi dve leti izvoljen Francoz E. Fougère.

Produkcija avtomobilov v Ameriki. V avgustu so napravili v Ameriki 310.000 avtomobilov, za 14 odstotkov več kot v juliju in za 8 odstotkov več kot v lanskem avgustu. V prvih osmih mesecih tekočega leta so napravili 11 odstotkov več avtomobilov kot v istih mesecih lanskega leta; pa so bile že številke za leto 1926 rekordne. — Znana General Motors Co ima v Evropi že 25 tovarn z 18.000 delavci in nastavljenici.

Denarstvo.

Novi 20-lirski novci v Italiji. Dne 29. p. m. so bili izročeni prometu novi srebrni 20-lirski novci. Prvi kontingent teh novcev — v znesku 10 milijonov lir — je bil izročen centralni državni zakladnici in njenim pokrajinskim odsekom v največjih mestih, da ga nemudoma spravijo v promet.

Nemčija dobi finančnega diktatorja. Nemški državni finančni minister je izjavil v državnem gospodarskem odboru, da bo predložen državnemu zboru zakonski načrt v takojšnje sklepanje; v predlogu se priporoča imenovanje finančnega in upravnega komisarja, ki bo imel najdalekosežnejša pooblastila. Imel bo dva namestnika, enega za finance, enega za upravo. Do 1. aprila mora izdelati potrebne zakonske načrte, ki znižajo vse stroške države, dežel in občin, v kolikor pride zanje v poštev denar iz davkov, na 10 milijard mark. Uprava in finančna zakonodaja dežel naj se odpravi, ojači naj se pa občinska samouprava. Državni finančni komisar se sme s posvetovalnim glasom udeleževati sej kabineta in tudi sej parlamenta. Komisar in njegova dva namestnika sta odgovorna neposredno državnemu predsedniku.

RAZNO.

Mednarodna trgovska zbornica in velesojmi. Upravni svet medn. trgovske zbornice je na svojem 25. zborovanju sklenil, da bo število mednarodnih velesojmov in razstav v najbližji bodočnosti skrajšal. Splošno se bile pritožbe, da je ogromno pomnoženje velesojmov po vojski zahtevalo veliko časa, denarja in energije. Na Španskem je dovoljen vsako leto en sam mednarodni velesojem in pravi trgovska zbornica, da bi bilo povsod tako dobro. Izvolili so poseben odbor, ki naj s pomočjo deželnih skupin Medn. trgovske zbornice preštudira ves problem.

Nov italijanski podkonzulat na Sušaku. Italijanski uradni list »Gazzetta Ufficiale« prinaša v številki z dne 28. pr. m. kraljevski ukaz z dne 22. pr. m., glasom katerega se ustanavlja na Sušaku italijanski podkonzulat, ki bo podrejen konzulatu v Zagrebu.

Trgatev v splitski občini. Po sporočilu velikega župana splitske oblasti (datirano dne 19. pr. m.) je trgateg v oblasti razen v Kaštelih še končana. Po podatkih, ki so se doslej zbrali, je letina dobra kvalitativno, medtem ko kvantitativno zaostaja za lanskoletno, ki je bila, kakor znano, tudi slaba. Cene za mošt so se gibale od 250 do 300 Din za hektoliter. Trgovina z grozdem in moštom je bila srednja.

Nemški petrolej. Po izgubi Alzacije so navezani Nemci kamo na petrolejske vire v Dolnji Saški, ki se pa dobro razvijajo. Leta 1926 so producirali 95.392 ton, za tretjino več kot pred vojsko. Produkcija tekočega leta bo še večja in jo cenijo na 120.000 ton. Pač znaša lanska produkcija samo dobrih 0,6% svetovne lanske produkcije, ki je dala 1,51 milijonov ton, vendar je tudi ta majhna svota zadostna, da krije 10% nemške potrebe.

Predor pod reko Hudson. Te dni bodo otvorili predor pod reko Hudson (teče skoz Newyork). Predor je dolg 3081 m in obstoji iz dveh vzporednih cevi, ki sta po 5 m visoki in po 7 m široki. Na razdaljo 7 m visijo močne električne svetilke in je v predoru tako svetlo, kot ob dnevni luči. Na betonski podlogi predora so vložene granitne plošče. Ventilacija sloni na novem načelu; ob obeh straneh predora so v razdaljah po 10 m montirana okna, ki srkajo zrak in ki omogočijo v eni uri 42kratno popolno izmenjavo zraka. Predor je namenjen izključno le avtomobilnemu prometu. Avtomobile bodo odpuščali po dva v eni vrsti in računijo z najmanj 3800 avtomobili v eni uri. Promet bo urejevala posebna policija, obstoječa iz 180 mož; policisti bodo nastanjeni v stenskih sobah v predoru in bodo zvezani med seboj s telefonom in s signalnimi aparati. Globina predora je 31 m pod gladino reke.

Gospodarski položaj v Češkoslovaški. Bančni svet Češkoslovaške Narodne banke je imel 24. t. m. svojo redno mesečno sejo. V poslovnem poročilu za dobo od 16. septembra do 15. oktobra se je ugotovilo, da se je denarni trg na koncu septembra nekoliko utrdil, da je pa pozneje zopet popustil. Četrletne bilance bank izkazujejo za tretje četrtletje dvig prometa in poživljenje bančnega poslovanja, tako na račun dolžnikov kot na račun upnikov; dalje nalahno znanjšanje likviditete, kar je posledica večjih zahtev jesenske sežije. Zaposlenost industrije je bila tudi v omenjenem mesecu dobra. Indeks veletržnih cen je šel malo nazaj. Devizna zaloga Narodne banke se je tudi v tem mesecu dvignila, kljub večji potrebi za uvoz surovin in kljub nadaljnjim importom vrednostnih papirjev iz inozemstva. Položaj češkoslovaške krome je neprestano ugoden, inozemsko povpraševanje po češkoslovaški kroni je bilo živahno.

Rusko vojno zračno brodogradništvo. Po poročilu francoskega generala Niessela se je ruska aviatika od leta 1924 naprej zelo dvignila. Do tedaj so uporabljali samo čisto zastarel material in so osebna naprostva onemogočala vsak napredek, od tedaj naprej so pa uvedli temeljne organizatorične spremembe. Na čelu vsega zračnega prometa je šef vojaške aviatike, ki je obenem tudi predsednik zasebne aviatike. Letavske zveze so urejene v skupinah z 9 do 12 aeroplani. K vsaki skupini spada vremenska opazovalnica in radiopostaja. Armada uporablja v velikem številu angleške in francoske aeroplane, mornarica pa skoraj izključno samo inozemska letala. Med tem si ustvarja Rusija lastno industrijo, v prvi vrsti motorno, ki gradi zaenkrat še motorje tujih patentov. V Uralu je tovarna duraluminija, ki dobro dela. Podatki o pravi moči letavstva so zelo različni, ker so zlasti v zadnjem letu veliko zastarelega materiala izločili, s čimer se je kvaliteta zelo dvignila.

Največja pisarniška hiša sveta. Ne najvišjo, ampak prostorniško največjo hišo uradov in pisarn gradijo v New Yorku. Najvišja hiša, ki jo gradijo, bo 266 m visoka, v načrtu je poslopje z višino 400; poslopje pa, ki govorimo o njem ima »samo« 30 nadstropij in je samo 119 m visoko, ploskev njegova pa znaša 125.000 kvadratnih metrov. Promet posreduje 32 osebnih liftov in dva tovarna lifta; osebni lifti se razdelijo v štiri skupine: od 2. do 8. nadstropja, od 9. do 16. nad-

stropja, od 16. do 26. nadstropja in od 27. do 30. nadstropja. Posebno važnost so polagali na izolacijo proti pretresenju po podzemskih železnicah, uporabili so azbest. Skupna teža jeklenega odra je 22.500 ton.

Po svetu. Nemška zveza produkcije aluminija je dvignila cene povprečno za 10 odstotkov. — V Italiji so izdali nove srebrne novce po 20 lir. — Najhitrejši francoski brzovlak prevozi na uro 99 km in 400 m; je pa to med postajama Dax in Bordeaux v Južni Franciji. — **Hranilne vloge** v Avstriji znašajo 23% predvojne višine, torej kljub neprestanemu porastu še zmerom zelo malo. — V Carigradu so odredili pretekle dni prvo pravilno ljudsko štetje in je moralo ostati prebivalstvo v to svrhu ves dan doma. — Za naslednika umrlega Garyja je bil kot predsednik ameriške Iron and Steel Co izvoljen znani železni magnat Schwab. — Dunajske veletrgovine z železom so začele s pogajanjmi za ustanovitve novega prodajnega kartela; prejšnji kartel se je v pomladi razdružil, trgovina posameznih tvrdk se ne razvija ugodno. — V oktobru je bilo otvorjenih v Avstriji 195 poravnalnih postopanj in 77 konkurzov, v lanskem oktobru 149 in 68. — Glede ustanovitve poljskega petrolejskega kartela so se poljske rafinerije načelno sporazumele; 7. t. m. bodo pismeno ugotovili temelje novega dogovora, nakar bodo izdelali posameznosti. **Kartel** bo veljal 18 mesecev, z veljavnostjo od 1. t. m. naprej. Za parafin bodo zopet napravili osrednji prodajni urad, za druge petrolejske produkte pa ne. — Položaj avstrijske industrije klobukov označajo za zelo zadovoljiv, kar je med drugim tudi posledica sedanje damske mode, ki daje prednost izdelkom iz klobučevine. Največ prodajo srednjih in najboljših vrst. Avstrijska industrija klobukov zelo veliko eksportira v prekmorje in konkurira tam uspešno z Nemčijo, Češkoslovaško in Italijo. Obrati so polno zaposleni, brezposelnih skoraj ni. **Domača prodaja** se je dvignila letos za ca 30%, kar je deloma posledica manjšega uvoza iz Italije vsled dviga lire, deloma po posledica intenzivne propagande za prodajo domačega blaga. — **Argentina** ima posejanih letos 12.800.000 hektarov, lani jih je bilo 12.400.000. Največji dvig pride na rž, ječmen in pšenico. — Položaj angleškega premogarstva izkazuje v drugem četrtletju zgubo 2.860.000 funtov, dočim je bil v prvem četrtletju izkazan dobiček v znesku 2.500.000 funtov, kar je bila posledica pomanjkanja premoga po končanem štrajku. Tretje četrtletje bo gotovo še slabše kot drugo, ker so bile eksportne težkoče večje in so cene nadalje padle. — Češkoslovaške sladkorne rafinerije večkrat tarnajo, kako slabo se jim godi. Poglejmo Opavsko sladkorno rafinerijo d. d.: čistega dobička ima 3.150.000 Kč in izplačuje dividendo 32,5% ali 65 Kč. — V Londonu nastopa »neznan nakupovalec zlata«; pred par dnevi je od 670.000 funtov zlata v palih nakupil 100.000 funtov; pravijo, da nakupuje na račun velike kontinentalne banke. Angleška banka je sama nakupila 350.000 funtov, na lasten račun. — Na svetovnem železnem trgu se kažejo majhni znaki boljšanja; v deželah franka se opaža nekoliko večja domača poraba, eksportne cene so nekoliko trdnjše. Na Angleškem je konjunktura jekla zopet ugodnejša. Izredno slab je svetovnotržni položaj litega surovega železa, cene se neprestano znižujejo. — Na ameriškem trgu bombaža se je zopet pojavila hausse; ker pa je preskrba z bombažem v tekstilni industriji za tekoče gospodarsko leto že zagotovljena, je ta hausse najbrž posledica špekulativnih nakupov. — Vsled visokih cen lanu se konsum že dalj časa zalaga samo z najnujnejšo potrebo. — Na mednarodnem petrolejskem trgu pritiska obstoječa nadprodukcija slejkoprej na cene. Tudi sezisjsko poživljenje kupčije v svetilnem petroleju se letos še ne javlja močno. — Položaj na trgu surovega kavčuka je slejkoprej neugoden. Londonske zaloge kavčuka so se spet dvignile in kažejo cene bolj navzdol kot navzgor. — Dunajska pogajanja o tarifnem boju med Hamburgom in Trstom so potekla brez uspeha in ni videti izhoda, kako se bo stvar v prihodnosti razvila. Položaj je postal v toliko še bolj kritičen, ker poteče s koncem leta sedaj veljavni provizorij in je torej

za kompromisna pogajanja razmeroma prav malo časa na razpolago.

Borza dela v Mariboru. Od 23. do 29. oktobra je dela iskalo 121 oseb, t. j. 80 moških in 41 ženskih, prostih mest je bilo 95, delo je dobilo 70 oseb in sicer 41 moških in 29 ženskih, 19 jih je odpadlo in 32 pa odpotovalo. Od 1. januarja do 29. oktobra pa je dela iskalo 7330 oseb, od teh 4745 moških, 4278 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 2803 osebe in sicer 1559 moških in 1244 ženskih. Odpadlo jih je 2728, odpotovalo pa 1295.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 2 hlapca, 4 viničarji, 3 majarji, 1 kovač, 1 krojač, 2 čevljarja, 1 tesar, 2 zidarja, 3 pečarji, 3 kolarji, 1 sodar, več vajencev (ključavničarske, mizarke, mlinarske, pečarske, slikarske, čevljarke, krojaške in pekovske obrti), 20 ključavničarjev in 10 mizarjev za tovarno vagonov »Ferrum v Subotici. — Razven teh tudi 5 kmečkih dekel, 1 kmečka gospodinja, 6 služkinj, 2 vzgojiteljici, 1 varuška, 1 kuharica v hotel, 1 hotelska sobarica, 5 šteparic za gornje dele čevljev, 1 gospodinja, 1 postrežnica, 1 šiviljska vajenka, 1 trgovska vajenka in 1 podnatakarica.

Gospodarske vesti. — Tudi Severonemški Lloyd se pogaja za večje posojilo. Gre za 15 milijonov dolarjev, obrestovanje 6%. — Obe češkoslovaški plovnici družbi, labka in donavska, hočeta znižati glavnico, ki znaša pri vsaki 70 mil. Kč. Utemeljujeta odredbo s tem, da vsled udeležbe države ne moreta napraviti nobenih odpisov in da imata tudi druge težkoče v finančnem poslovanju. O izmeri glavnične redukcije se še niso odločili. — V pomladi bodo pričeli graditi železnico med Koprivnico in Varaždinom. — V bližnjih dneh bodo pričeli z brzovajnim pošiljanjem slik med Dunajem in Berlinom. Beremo, da so izpadli poskusi zadnjega tedna nad vse pričakovanje dobro. — Ford je kupil 4 milijone oral obsegajočo kavčukovo koncesijo v brazilski državi Parà; hoče se otresti angleškega kavčukovega trsta. — Danske državne železnice so zaključile lansko leto z izgubo 5.310.000 kron, letos pa že prvo polletje z zgubo 12.210.000 kron. Zgubo pripisujejo hudi konkurenci avtomobilnih omnibusov. — Ameriška Tobacco Co si je zagotovila delniško večino angleške tovarne cigaret Wix and Sons. Med ameriškim in angleškimi koncerni se bije že precej časa hud konkurenčni boj, ki bo dovedel gotovo tudi do ostrih bojev glede cen na angleškem trgu. — Kongres srbskih poljedelskih zadrug bo zboroval 14. in 15. t. m. v Novem Sadu. — Ves letošnji pridelek višenj in praška proti mrčesom (buhaca) je prodala Dalmacija v Ameriko; cene so se v zadnjem času nekoliko dvignile, buhaca je notiral 16 do 20, višnje 20 do 24. — **Obtok bankoveev** naše Narodne banke je znašal 22. oktobra 5775 milijonov dinarjev, kovinsko kritje pa 497,4 mil. dinarjev. — Od dne 4. novembra naprej se bodo vršili na zagrebški borzi vsak petek od 10. do 11. redni sestanki vinskih trgovcev, tudi če niso člani borze. — Položaj na vojvodinskem trgu konoplje se giblje stalno v znamenju trdnih cen. Za konopljo je tako v eksportu kot pri domačih industrijih zanimanje veliko in se prodava vse, kar pride na trg. Producenti pa prodajo samo toliko, kolikor morajo prodati, in upajo na še ugodnejše cene. Njih kalkulacija je spričo interesa za konopljo utemeljena. Iz središč konopljinoga pridelka prihajajo dobre vesti, inozemski trgovci prihajajo vsak dan tja. Domače tovarne so letos v pričakovanju dobre kampanje. Natančnih poročil s srbskega konopljinoga trga, zlasti iz Leskovca, sicer še ni, vendar se sliši, da je tudi leskovački trg dober. — V Beogradu se vršijo pogajanja v svrhu ustanovitve velike srbskonemške banke, ki bo razpolagala s polno vplačano glavnicno 100 milijonov dinarjev. Njena naloga bo izgradba trgovskih zvez med Jugoslavijo in Nemčijo. — Notranjebelgijski žični sindikat je vsled dogodkov v mednarodnem žičnem kartelu znižal cene za tono od 50 do 150 frankov, po vrsti izdelka. — V Amsterdamu so z vplačano glavnicno 1.500.000 hol. goldinarjev ustanovili Orientalno banko, ki bo dobila v bližnjem času podružnico v Sofiji. Družba, ki je banko ustanovila, hoče financirati eksport poljedelskih pridelkov iz bal-

kanskih dežel, zlasti eksport tobaka. — Iz Berlina prihajajo nove vesti, da bo Nemška državna banka obrestno mero zopet zvišala. Zadnje zvišanje se je izvršilo 4. oktobra, od 6 na 7%. — Od leta 1848 obstoječa tovarna sukna Enoch Kern's Sohn v Altenbergu pri Jihlavi je ustavila izplačila. Pasiva znašajo ca 21 milijonov Kč, aktiva ca 13 milijonov, a od teh 13 milijonov je 9 milijonov zastavljenih, tako da so razpoložljivi samo 4 milijoni. — V septembru so eksportirali iz Češkoslovaške 12.353 stotov hmelja à 50 kg; v Nemčijo je šlo 5369 stotov, v Švico 1871, v Avstrijo 1605 itd. Uvozili so pa 790 stotov, iz Nemčije 314, iz Jugoslavije 91 itd. — Norveška banka zviša s 4. novembrom menično obrestno mero od 4½ na 5%. — V češkoslovaški svinčni industriji je nadprodukcija zelo velika in konkurenčni boj zelo hud. Obratuje 6 tovarn, toliko kot pred vojno v vsej avstroogrski monarhiji. — Češkoslovaška železniška uprava nima nič proti zahtevi, da se v jeseni ob občutljivem pomanjkanju odprtih vagonov transportira premog v zaprtih vagonih brez 10 odstotne doklade, seveda le s pogojem, da bo takih vagonov zmeraj dosti na razpolago. — V septembru je eksportirala Nemčija za 932 milijonov mark blaga, največ po vojski; reparacijske datjave niso vštete. Import je znašal 1185 milijonov mark. Pasivnost se manjša, v septembru 253 milijonov mark, v avgustu še 292 milijonov.

Železniški almanah 1928/1929. Naš poslovni svet, a naročito trgovački in industrijski, dobiče u aprilu iduče godine jedan neophodno potreban priručnik. U »Železničkom almanahu« — koji će tada izaći u redakciji naših najboljih stručnjaka. Pored svih tarifskih, komercijalnih i trgovačkih uputa, almanah će doneti i sve propise za rad sa našim i međunarodnim saobraćajnim ustanovama, kako železničkim, tako i brodariskim, rečnim i pomorskim. Isto tako, u almanahu će biti i imenik naših železničkih stanica, tarifska kilometraža i stavovi za sve važnije produkte, tako — da će se noći uvek i lako snaći pri brzom proračunu vozarina i drugih dažbina, i to ne samo za naše već i za inostrane važnije trgovačke i industrijske centre. Naposljetku almanah će doneti i sve redove vožnje za sve železničke naše pruge, za međunarodni saobraćaj, pored redova vožnje i međunarodnih teretnih vozova. Pored toga doneće i redove vožnje brodarstva — rečnog i pomorskog, našeg i međunarodnog. — Knjiga se štampa ćirilicom in latinicom, a imaće preko 50 tabaka teksta velike četrtine. U pretplati staje 120 dinara. Dovoljno je poslati tačnu svoju adresu na »Železnički almanah — zgrada Železničke zadržuge — Beograd« — pa će se knjiga dobiti na poštansko pouzede trošku administracije almanaha.

TRŽNA POROČILA.

Mednarodni premogovni trg vsled ugodnega vremena v zadnjem času ni bil dober. Konkurencija med Poljsko, Anglijo in Ruhro je zlasti v Skandinaviji in v Italiji zelo huda. V zadnjih mesecih je obstojal uvoz Italije iz 45% angleškega, 34% nemškega, 10% poljskega premoga itd., pri čemer je upoštevati, da se je nemški uvoz proti lanskim mesecem dvignil za 10%. Srednjemški sindikat zahteva 100stotno zvišanje cen, pa je malo upanja, da ga bo dosegel. Tudi poljsko vprašanje cen še ni odločeno. Splošno mnenje daje premogu kljub pčznemu letnemu času slabe izgleda.

Baker, cin, cink, aluminij. Kolebanje na mednarodnem kovinskem trgu traja naprej. Cene so šle v preteklih tednih močno nazaj in so se popravile samo v bakru. Amerikanska poraba bakra pada počasi, a stalno, in je potreba eksporta v Severni Ameriki zmeraj večja. Pogajanja o mednarodnem kartelu cinka so se razbila, o sindikatu cina še razpravljajo. Pogajanja med nemškimi in angleškimi producenti aluminija se tičejo svetovnega standardiziranja v gotovih vrstah.

Mednarodni lesni trg kaže še zmeraj trdno tendenco, čeprav bo stavbno gibanje v bližnji bodočnosti nekoliko močnejše ponehalo. Veliko zanimanje kažejo skoraj vse dežele za okrogli les in za dobro žagano blago; dvigavanje cen v okroglem lesu se je pa že ustavilo. Strojovnjaki lesne panoge računijo s prav ugodno pomladansko kupčijo, kar se kaže že v dosedanjih zaključkih produkcijskih dežel za leto 1928.

Vojvodinski hmelj. Povpraševanje se nadaljuje tudi za srednje vrste; žatska in nürnbergska poročila javljajo že zaključke v jugoslovanskem blagu. Ugotoviti se mora, pravi poročilo iz Novega Sada, da so naši domači interesi v precejšnji meri sami krivi počasnega razvoja kupčije in začetne rezerviranosti inozemstva, ker so brez potrebe trobili različne alarmantne vesti ven v svet. Sedaj slednjič prihaja inozemski nakupovalec in se tembolj zanima za naš hmelj, ker se na eni strani niso uresničile vesti o rekordnem pridelku v Ameriki in Angliji in ker je na drugi strani prodanih v drugo roko že 80 odstotkov nemškega in češkoslovaškega pridelka. — O češkoslovaški prodaji je »Trg. list« že poročal. — Tudi poročila o krizi in rentabilnosti jugoslovanskega hmeljarstva so se izkazala po dejstvih kot neresnična. Na oralo je prišlo tudi letos 500 kg dobrega temnega hmelja, kar pomeni letni donesek 25.000 dinarjev. Če pridelek vseeno ni bil popolnoma zadovoljiv, je temu vzrok deloma neugodno vreme, deloma pa pridelovalci sami, ki hmelju ne posvetijo potrebne skrbi. In vsak način se bodo producenti iz letoš-

njih skušenj veliko naučili za prihodnost. Cene proti koncu oktobra v Novem Sadu so bile te-le: prima blago 5000 do 5500, srednje blago 3000 do 4500, slabo blago 2000 do 3500. V prav slabem blagu se skoraj nič ne trguje. Iz prve roke je bilo prodanih do 29. oktobra ca 20.000 stotov, torej ca 25% pridelka. Nalagajo tudi velike množine komisijskega blaga za Zatec in za Nürnberg. — Dalje bemo: Ravnateljstvo zveze hmeljskih eksporterjev in trgovcev se je obrnilo na generalni inšpektorat finančnega ministrstva s prošnjo, naj zniža ceno hmelja za ugotovitev valute, ki je znašala doslej 7000 Din, na 3000 za letošnji hmelj in na 2000 Din za lanski hmelj.

Mariborski trg dne 29. oktobra 1927. Ta trg je bil izredno dobro založen in obiskan. Promet je bil tako velik, da so okoli desete ure nastale tupatam gnječe in izkazalo se je, da je prostor za tržne dneve mnogo premajhen in občina bo morala kaj kmalu nekaj ukreniti, da se bo ljudstvo na Glavnem trgu lažje gibalo. — Slaninarjev je bilo 62, ki so pripeljali 155 zaklanih svinj, katere so prodajali po 17-50 do 30 Din za kg na drobno in po 15 do 17-50 za kg na debelo. Domači mesarji so prodajali: govedino po 8 do 15 Din, teletino 15 do 20, svinjino 20 do 22, ovčje meso 8 do 10 Din kg. — **Perutnine in drugih domačih živali** je bilo okoli 1000 komadov, med temi je bilo radi približajočih se božičnih praznikov okoli 120 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 30, kokošim 35 do 50, racam 30 do 45, gossem 50 do 100, puranom 60 do 120 Din komad. Domačim zajcem 10 do 35 Din komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, venci.** Krompirja in druge zelenjave je bilo 31 voz na trgu. Cene so bile krompirju 1 do 2 Din, čebuli 2 do 3, česnu 10 do 16, kislemu zelju 4, kisli repi 2, paradižnikom 2 do 4, hrenu 8, zeleni papriki 8 do 10 Din za kg, solati 1 do 3, bučam 1 do 3, karfiolu 3 do 12, kumarcam 2 do 3, ohrovtu 1-50 do 2, glavni solati 1 do 4, zeljnatim glavam 1 do 4 Din za komad, gobam 1 do 4, fižolu v stročju 1 do 2, motovilcu 1, špinaci 1 Din za merico. Mleku 2-50 do 3, smetani 12 do 14, bučnemu olju 20 do 24, oljenemu olju 22 do 26 Din liter. Medu 20 do 35 Din kg, jajcem 1-50 do 2 Din komad. Sadju: jabolkom 4 do 7, hruškam 5 do 6, suhim češpljam 10 do 12-50 Din za kg. Cvetlice in nagrobnih vencev je bilo radi bližajočih se Vseh svetnikov v veliki obilici na trgu. Cene so bile po 6-50 do 6 in z lonci vred po 10 do 50 Din za cvetlice in rože, za naravne vence po 5 do 30, za umetne po 100 do 200 Din komad. Promet je bil velik. — **Lončena in lesena roba** se je prodajala po navadi in sicer po 1 do 100 Din komad, koruzna slama pa po 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 26. oktobra

19 voz sena, 3 voze slame, v soboto dne 29. oktobra pa 16 voz sena in 6 voz slame na trg. Cene so bile senu 50 do 82-50, slani pa 35 do 45 Din za 100 kg. Slama tudi 1-75 do 2 Din za škoro.

Mariborsko sejmsko poročilo. — Na svinjski sejem dne 28. oktobra 1927 se je pripeljalo 359 svinj in 1 ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari, komad 115 do 125, 7 do 9 tednov stari 150 do 220 Din, 3 do 4 mesece stari 350 do 400, 5 do 7 mesecev stari 420 do 480 Din, 8 do 10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 1000 do 1200 Din. 1 kg žive teže 10 do 11,50, 1 kg mrtve teže 15 do 17 Din. Prodalo se je 245 komadov.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava kozuhov in dežnih plaščev. — Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje drugo pismeno dražbo za dobavo deset kozuhov in 23 dežnih plaščev. Dražba bo 28. novembra 1927 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, pa 10%), se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo vzorci in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg mila. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1 dvokrilne blagajne.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov obločnic za helioforke. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 4. novembra t. l. ponudbe glede dobave 2 vagonov moke; do 5. novembra t. l. pa glede dobave 2000 kg svinjske masti. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe glede dobave konopnenih gurt; do 18. novembra t. l. pa glede dobave okoli 20.000 komadov šamotne opeke in približno 30.555 kg šamotne moke ter glede dobave ležajnih blazinic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 9. novembra t. l. pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede zgradbe skladišča za reflektorsko opremo v Karlovcu. — Dne 19. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje prevoza premoga.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželna pridelke. — Raznovrstne rudninske vode.
Lastna pražerna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Pristni in pravi **Kavčičev** in pravi
FLORIAN
Rastlinski želodčni liker
znan in preizkušen kot zanesljivo domače zdravilo že nad 20 let, izdeluje in dobavlja
EDINOLE
Rastlinska destilacija »FLORIAN« (izdelovalec Edmund Kavčič) družba z o. z. v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 13 (Kollzej)
Vsaka pristna steklenica je opremljena z originalnim podpisom: za pristnost jamči:
Edmund Kavčič
Varujte se ponaredb, ki se prodajajo namesto pristnega Kavčičevega »Fl. Her«!

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.
Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Veletrgovina
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D. Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabilja, lepake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVENICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja ANTON PODGORSEK. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.